

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
DEM. I. DOBRESCU
Primarul Municipiului București

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliu legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat, **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticăi Judiciare

Numărul viitor al acestei reviste va apare la 21 August 1932, întrucât suntem în vacanță.

SUMAR

- *Cronica pe luna Iulie 1932*, de Prof. Gălășescu-Pyk;
- *Regimul procedural al cererilor conexe de trimitere în posesiune — Răspuns la o notă* — de C. S. Ballan, Jude-consilier;
- *Observații asupra legii pentru lichidare judiciară*, de judecătorul George Strat;
- *Participarea României la Congresul Internațional de Drept Comparat dela Haga*, de I. S. C.;
- *La Convention de Porte-Fort*, de Ionel Codreanu, Doctor în științele juridice dela Paris, *Recenzie*, de E. Cristoforeanu;
- *Decretul Regal*, Nr. 2.115 din 1 Iulie 1932, privitor la protestele cambiailor pentru neplată;

JURISPRUDENȚE:

- Trib. Iași s. III: *Peisa zisă Laura Veinsfeld, opoziție la punerea pecetilor*. (Faliment. Punere de sigiliu. Avere aparținând unui terțiu. Opoziție. Care procedură se aplică?) cu o *Notă* de avocatul Weiler;
- Trib. Prahova s. IV: *Ministerul de Finanțe cu I. D. Basarabescu*. (Dacă Ministrul de finanțe are căderea de a cere restituirea diurnelor plătite anticipat, parlamentul fiind dizolvat?), cu o *Notă* de avocatul Gh. D. Dumitrescu.

— A apărut la *Curierul Judiciar*: **PRINCIPII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT** în legislația pozitivă română. Naționalitate-Extraneitate. Conflictul legilor. Conflicte interprovinciale. Execuatur, de **VICTOR HILLARD**, Doctor în științele juridice. Avocat. Un volum mare. Prețul 300 lei.

A apărut în Editura „Curierul Judiciar” : **INFRACTIUNILE FALIMENTARE FAȚĂ CU LEGEA PENTRU LICHIDAREA JUDICIARĂ A DATORIILOR COMERCIALE**, de **Vintilă Dongoroz**, avocat, Conferențiar Universitar. Lei 35.

CRONICA LUNII IULIE 1932

Lunile văratece au devenit luni de surprize politice. Anul acesta, lunie ne aduce noi alegeri, un alt parlament.

Evenimentul are o deosebită importanță din mai multe puncte de vedere.

Se pun mari speranțe în noile adunări legislative. Se crede că noua recoltă fiind produsul lunei Cuptor, va fi de o bună calitate.

Toată lumea așteaptă o rupere a firului legiurilor absurde, lipsite de bun simț, de logică și călcătoare a solidelor principii juridice clasice ce ne-au călăuzit până în prezent.

Se va modifica, fără îndoială, în întregime legea pentru asanarea datoriilor agricole, o adevărată năpaste sub forma actuală sub care se prezintă și se va abroga pur și simplu legea lichidării judiciare, reală plagă a comerțului.

Inconvenientelegii asanării datoriilor agricole au fost evidențiate de toți acei ce s'au ocupat de această chestiune.

Acele ale legii lichidării judiciare nu au fost scoase însă în deajuns în relief.

Există, fără îndoială, și în alte țări legi relative la lichidarea judiciară.

În Franța, instituția a fost reglementată prin legea din 4 Martie 1889, în Mexic prin codul de comerț din 1 Ianuarie 1890 iar în Jugo-Slavia prin legea din 1 Maiu 1930.

În Mexic, dar mai ales în Franța, ea a fost criticată chiar dela început de marii comercialiști, care au cerut introducerea concordatului preventiv.

Care specialist nu cunoaște părerea lui Lyon-Caën cu privire la aceasta, expusă în Bulletin de la Société de législation comparée și aceea a defunctului savant Ed. Thaller dezvoltată în clasică-i lucrare, **Faillite en droit comparé** ¹⁾ ?

Lichidarea judiciară a dat rezultate dezastruoase în Franța. Ea a devenit refugiul debitorilor necinstiți și așa se explică de ce toți autorii, într'un acord unanim ținând seama de rezultatele realizate prin aplicarea ei, o condamnă.

Pentru a învedera aceasta este suficient de a cita numai câteva rânduri din admirabilul studiu al lui Malapert asupra lichidării judiciare care conchide că :

„La loi, du 4 Mars 1889 a manqué son but, c'est une oeuvre hative, mal conçue et n'apportant aucune réforme vraie ou sérieuse. Elle dénote l'insuffisance juridique de leurs auteurs”.

De aceea în Franța s'a și cerut modificarea ei. Cu ocazia făuririi acestei reforme s'a pretins din nou introducerea concordatului preventiv și s'a și alcătuit un proiect în acest sens de unii membrii ai comisiei.

Nu s'a admis însă această soluție fiindcă însăși lichidarea judiciară așa cum era organizată în Franța, cu modificările propuse, era un concordat preventiv deghizat. Introducerea acestuia ar fi avut drept rezultat crearea unei noi instituții, ce ar fi făcut „double emploi” cu prima, așa că ar fi fost inutilă.

Raportul alcătuit de Lyon-Caën, cu această ocazie, e categoric :

„Comisiunea a găsit că ar fi însemnat să se producă, în legislația noastră, prin introducerea concordatului preventiv, o complicație inutilă și că era mai practic a se mărgini la cele două instituții existente falimentul și lichidarea judiciară, căutând a îmbunătăți pe aceasta din urmă.

Este altmintreli de observat că, în definitiv, proiectul astfel cum e alcătuit, cu noile dispozițiuni introduse, organizează concordatul preventiv sub denumirea de lichidare judiciară, fiindcă numele legii din 4 Martie a fost păstrat.

În adevăr după legea din 4 Martie 1889, un comerciant care a obținut beneficiul lichidării judiciare, poate, în anumite cazuri, să fie declarat în stare de faliment și tribunalul poate să-l declare ca atare mai ales dacă după lichidarea judiciară nu obține un concordat.

Prin noul proiect, conform dorinței exprimate de membrii tribunalului de comerț ce au făcut parte din comisii, s'a prevăzut că, dacă în urma lichidării judiciare, nu se obține din partea celui lichidat

un concordat, **tribunalul trebuie să-l declare în stare de faliment.**

Rezultă deci că în realitate sub numele de lichidare judiciară proiectul consacră concordatul preventiv căci lichidarea trebuie să ajungă la acordarea unui concordat, fără de care tribunalul e obligat să pronunțe, chiar din oficiu, declararea în stare de faliment” ²⁾.

Alcătuitorii legii lichidării judiciare erau datori să cunoască această situație. Ei nu trebuiau să introducă la noi în țară o instituțiune ce a dat rele rezultate aiurea cu atât mai mult cu cât în legislația noastră era reglementat concordatul preventiv.

Făuritorii legii au păcătuit și din alt punct de vedere. Deși aveau la dispoziție modelele legislative indicate, s'au îndepărtate de ele introducând inovațiuni periculoase, ca aceea a ștergerii ori cărei deosebiri dintre debitorii de bună și rea credință și alcătuind o lege plină de lacune, de texte confuze, de prescripțiuni inaplicabile.

În aceste condițiuni se poate spune că instituțiunea originară a lichidării judiciare a devenit ceva inform „dessinit în pisces”.

Alcătuirea sa ne tentează să credem că reflecțiunile făcute de cunoscutul autor italian Papini în „Philomania” din apreciată-i lucrare Gog, corespund realității.

Gog e un original bogat care-și permite luxul de a face diverse observațiuni și aprecieri, une-ori crude, asupra celor văzute și auzite.

Intr'o zi se prezintă acestuia la Paris, un pitic din Orient, Robach Tehorn, cerându-i sprijinul material pentru a înființa o școală specială cu scopul de a abolii cultul inteligenței, de a extirpa din creierul omenesc tumorile intelectualismului adică, claritatea, bunul simț, logica, mania inducțiunilor și a deducțiunilor, cu un cuvânt tot ceea ce formează înțelegerea.

Gog refuză însă ajutorul său, de oarece credea că în timpurile actuale nu e nevoie de o atare școală, căci s'a ajuns la aceste rezultate și fără ajutorul său.

Rezultatele lichidării judiciare se simt. Creditul comercial a dispărut și e explicabil. Cine mai are curajul de a acorda credit unui comerciant pentru aceasta, după câte-va luni de activitate, să-i opună o lichidare judiciară bine aranjată ? Nimeni.

Alături de legea asanării datoriilor agricole, ea a dus la dezvoltarea tezaurării.

Aceste consecințe învederează încă odată cât adevăr profund conțin cuvintele lui Napoleon „tout se paye”.

Orice greșală, orice măsură nechibzuită e urmată de rezultate dezastruoase.

1) Bulletin de la Société de législation comparée 1887—1888 (XVIII) p. 384—385; Ed. Thaller, La Faillite en droit comparé, I, 238.

2) Bulletin de la Société d'études législatives, 1924, p. 239—240.

Modificarea radicală a legii asanării și abrogarea lichidării judiciare vor avea darul de a contribui la reînvierea creditului, care, după justa observație a lui Emile Mireaux, constituie pivotul întregii activități industriale și comerciale ³⁾).

Acesta a contribuit în mare parte la crearea gigantului aparat de producție care alimentează astăzi viața economică a lumii.

Creditul nu poate trăi și a se desvolta însă de cât în o atmosferă de calm și de siguranță. Fără coexistența acestor elemente nu este de conceput înflorirea sa.

E un principiu elementar ce trebuie să fie la baza oricărei politici de asigurare a propășirii sale.

Să înceteze deci legiuitorul de a nesocoti drepturile posesorilor de fonduri, adică ale întregii populațiuni și numai astfel aceștia vor înceta de a tezuriza.

Alegerile și formarea unui guvern din partea partidului ce va avea majoritățile asigurate în parlament, prezintă și o altă importanță. E reintrarea pe făgașul normal democratic.

Partidele sunt organe esențiale ale vieții politice. Democrația modernă e bazată pe existența lor și adesea pe pronunțarea liberă, a cetățenilor prin alegeri, pentru un partid sau altul.

Așa se explică de ce în Anglia se întrebuintează denumirea de party-government, guvernare prin partide, în locul formule-i consacrate de regim parlamentar.

Acest principiu al guvernării prin partide începu-se să fie nesocotit în ultimul timp, atât la noi cât și în alte state, prin formarea de guverne în afară de partide, compuse din personalități și prin alcătuirea parlamentelor de tehnicieni.

S'a procedat astfel deoarece s'a pretins că există o criză a partidelor. Acestea nu mai corespund postulatelor politice moderne. Problemele de guvernământ, diplomatice, economico-financiare, le sunt străine.

Greaua situație în care se găsesc diferitele state, în actuala epocă, e datorată în mare parte acestora și oamenilor politici ce fac parte din ele. Lucrurile au mers atât de rău, grație lipsei de pregătire tehnică și de cunoștințe speciale din partea politicianilor care nu pricep nimic sau aproape nimic din problemele ce au de rezolvat.

Remediul acestei situațiuni nu putea fi găsit de cât în înlocuirea acestora prin specialiști, tehnicieni. **S'a creat astfel mitul technicianului.**

Soluțiunea găsită a dat greș.

Tehnicienii s'au dovedit mediocrii oameni politici, lipsiți de simțul realităților, ce nu cercetează și soluționează problemele la ordinei zilei de cât

având în vedere interesele profesionale ce le reprezintă.

Nu poate fi chestiunea de o criză a partidelor. Acestea își păstrează forța și rolul lor. Ele sunt mai necesare ca ori-când pentru o bună funcționare a unui real regim democratic.

Nesocotirea partidelor a îmbrăcat în unele state o formă și mai accentuată.

Astfel în Jugo-Slavia, nu numai că spirtul noui constituțiuni din 1931 ce a înlocuit monarchia constituțională printr'una absolută, e contrarie liberei formări a partidelor politice, dar legea din 18 Septembrie 1931 prohibă reconstituirea vechilor partide disolvate în anul 1929 și pune reale piedici nouilor formațiuni.

Conform acestei legi o sută de persoane pot lua inițiativa formării unui partid. Acestea sunt obligate de a prezenta programul și Statutele Ministerului de Interne și a-i cere permisiunea de a proceda la constituirea sa.

În cazul în care ministrul nu voeste a acorda permisiunea cerută nici o cale de atac nu e deschisă contra refuzului său. În ipoteza contrarie, inițiatorii trebuie să obțină adeziunea de a face parte din partid a unui număr de șasezeci de persoane în fiecare din cele 333 distincte în care e împărțit teritoriul statului. Numai după obținerea deci a 19.980 de semnături constituirea poate fi consacrată prin autorizația dată de Ministerul de Interne.

Ministrul are dreptul de a dizolva oricând un partid existent. Cei ce fac parte din el nu se pot plânge nimănui contra deciziunii sale.

Aceiași tendință se manifestă și în Portugalia. Se știe că în acest stat se exercită dictatura din partea unei grupări cu ajutorul partidului Uniunii Naționale.

Acei ce exercită dictatura voesc a da o nouă organizare constituțională Portugaliei.

Sursa de inspirație a făuririi noului regim o formează sistemul autoritar fascist.

Conform planului alcătuit națiunea va fi organizată pe baza corporațiunilor morale și economice.

Acestea se vor substitui vechilor partide politice ce sunt destinate disparițiunii pentru a se pune astfel capăt luptelor politice pentru ajugerea la putere.

Puterea executivă va fi exercitată de șeful Statului și de Miniștri numiți liber de el. Aceștia nu vor depinde de loc de parlament.

Cu drept cuvânt aceste constituțiuni definitive sau în proiect au fost socotite ca absolutiste.

Acest caracter al lor reese și mai mult în relief dacă se are în vedere noua constituțiune spaniolă ce reprezintă tipul de organizație democratică și parlamentară a unui stat.

Un alt eveniment ce merită a fi reținut, survenit în această epocă e publicarea din partea Consiliului Legislativ a Anteproectului Codului Civil, Vo-

3) *Emile Mireaux, Les miracles du crédit.*

lumul I-u, Titlul preliminar, Persoane și Familie, Anteproiectul legii de punere în aplicare.

În ultimul timp s'au formulat critici contra Consiliului Legislativ articulându-se în special că nu grăbește cu întocmirea proiectelor codurilor pentru a se realiza cu un moment mai de vreme opera de unificare legislativă.

Nerăbdătorii vroiau să se procedă chiar la o extindere pur și simplu a legiilor din vechiul regat în celelalte ținuturi, invocând unele precedente, din alte state, în acest sens.

Se perdea însă din vedere că nu era oportun, nici constituțional sau practic un atare procedeu.

Consiliul Legislativ era chemat a colabora la unificare prin revizuire, deci prin refacerea codurilor existente.

Ori realizarea unei atari opere impunea o trecere de timp, fiind o lucrare de lungă durată.

În nici un stat, unificările pe această cale nu s'au săvârșit cu prea multă ușurință.

În Franța unificarea a constituit un ideal secular. Ea a fost susținută încă dela început de spiritele luminate, avocați, magistrați, profesori universitari, oameni politici, ca toate marile reforme ce îmbracă caracterul social sau național.

Ne-o spune Philippe de Comines :

„Aussi, on désirait fort, que en ce royaume, l'on usât d'une coutume, d'un poid et d'une mesure et que toutes les coutumes füssent mises en français, en un beau livre, pour éviter la cautèle et pillerie des chicaneurs qui est si grande en ce royaume que nul autre n'est semblable et les nobles d'iceluy le doivent bien connaître”.

Idealul a fost realizat pe deplin abia în secolul al XVIII, ⁴⁾). A trebuit ca adunarea dela Vizeille, urmată de acea dela Romans, să deschidă drumul revoluției franceze pentru a se înlăptui unitatea dreptului civil atât de mult dorită, de și terenul era pregătit iar făuritorii săi nu au avut un alt rol, în general, de cât să consacre în cod, curentul juridic național, astfel cum el se formase și se transmisese până la ei.

În Germania, de asemenea, au trebuit să treacă nenumărați ani până ce să se făurească din inițiativa lui Frederic cel Mare importanta operă legislativă „**Allgemeine Landrecht für die Preussischen Staaten**” din care s'au inspirat ulterior alcătuitoarii legislației imperiului. Începută în anul 1777 ea a fost promulgată abia în 1794.

Allgemeine Landrecht a fost introdus în toate ținuturile germane afară de cele renane în care a rămas în vigoare dreptul impus de dominația franceză.

Deci el nu reprezintă o unificare completă. A-

ceastă situație a durat până la refacerea acestei legiuri.

Numai dela 1900 unificarea a devenit desăvârșită prin intrarea în vigoare a noului Cod civil.

Dela luarea inițiativei alcătuirii acestui cod până la terminarea sa s'a scurs un interval de timp destul de apreciabil.

Fără îndoială că împrejurările sunt mai favorabile în zilele noastre oricărei unificări în orice stat.

Nimeni nu mai contestă utilitatea codificărilor. Discuțiunile în favoarea sau contra lor au luat sfârșit.

În schimb însă situația se prezintă sub un aspect diferit la noi din cauza regimului juridic deosebit din diferitele ținuturi. Această împrejurare era sortită ca în mod fatal să îngreuneze lucrările unificării.

Publicarea anteproiectului ueni părți din codul civil prezintă o deosebită importanță, mai mare chiar de cât aceea a imprimării celorlalte proiecte ce sunt gata ca acel al codului comercial, penal sau al procedurii civile.

Terminarea și votarea lui vor avea drept rezultat nu numai ameliorarea dreptului civil, realizarea uniformității sale și stabilirea siguranței raporturilor juridice dar va reprezenta și desăvârșirea unității naționale.

Din acest punct de vedere codul civil e socotit ca un puternic indiciu al unificării.

Numai prin promulgarea și aplicarea sa se face dovada certă a realizării acesteia.

De aceea, are desăvârșită dreptate **Ed. Thaller** fostul nostru profesor de drept comercial, când susține că :

„C'est sur le terrain du droit civil que cette codification forme le véritable gage de l'unité réalisée, non sur celui du droit criminel, des prescriptions administratives, ni même de la procédure.

Et d'ou vient que ce soit la promulgation du droit civil non celle du droit public ou du droit pénal qui ait ainsi le privilège de présenter l'unité nationale comme accomplie ? C'est que le droit public est un droit de commandement qu'un souverain peut toujours imposer même à des provinces encore mal soudées ensembles, pourvu qu'il ait la force de se faire obeir; tandis que dans le droit civil, ce sont les citoyens qui, par le ministère de la loi, abdiquent leur divergences locales ou de classes, se placent sous le couvert d'un état de droit emblable et sympathisent dans une commune fraternité” ⁵⁾).

De altmintrelea o unificare a celorlalte ramuri ale dreptului privat nu se poate efectua până ce nu s'a realizat mai întâiu aceea a dreptului civil.

Fără aceasta din urmă nu se poate concepe înlăptuirea aceleia a codului comercial sau a procedurii civile.

⁴⁾ A se cerceta aprofundatul studiu al lui Van Kan Les efforts de la Codification en France.

⁵⁾ Ed. Thaller, Rapport sur la question de la révision du droit civil, p. 5—6.

Luna Iulie ne oferă o slabă producție de lucrări juridice la noi și mai ales de lucrări de reală valoare juridică de care să ne putem ocupa. O fericită excepție o face recenta lucrare a d-lui Vălimărescu, „Tratat de Enciclopedia Dreptului”, care merită o recenzie deosebită.

E de observat că formula de „valoare juridică” s'a cam banalizat. În ultimul timp, ea a fost acordată cu prea multă dărnicie, cu o dărnicie revoltătoare une-ori unor lucrări real mediocre.

Aceste cuvinte ar trebui reluate, curățite de toată banalitatea ce le acoperă, turnate parcă din nou și astfel refăcute, să fie aplicate, numai atunci când trebuie, lucrărilor cu adevărat meritorii.

În lipsa lucrărilor de drept ne vom ocupa de o altă manifestare juridică străină, care merită puțină atenție din cauza importanței pe care o prezintă și de care nu s'a vorbit în deajuns la noi.

E publicarea studiilor de drept comercial în onoarea profesorului **Cesare Vivante**, creatorul școlii comerciale italiene și animatorul acestei ramuri juridice în Italia.

Cu ocaziunea punerii sale în retragere pentru limită de vârstă au fost imprimate, în editura tipografiei „*Foro Italiano*” două volume omagiale cuprinzând articole din partea foștilor săi elevi, a colegilor și admiratorilor săi de pretutindeni.

Nu știi ce să apreciezi mai mult în aceste volume omagiale, forma sau conținutul.

Forma e impecabilă. Imprimarea e executată în mod artistic. Pare că din punctul de vedere al tipăririi Italia e în fruntea celorlalte state.

Conținutul e bogat și variat. Articole originale atacă problemele cele mai noi și mai importante din materia dreptului comercial.

Ele poartă semnătura celor mai cunoscuți juriști din Italia și din alte țări.

Printre ele figurează și acela al d-lui Georgescu Olenin relativ la „*La legge romana per l'organizzazione e l'amministrazione sui basi commerciali delle imprese e dei beni pubblici*”.

E prea puțin din partea foștilor săi elevi dela noi din țară. Aceștia îi datorau ceva mai mult.

Personalitatea lui Vivante și importanța operei sale e scoasă în relief de demnul său urmaș la catedră, Alfredo Rocco.

Articolul consacrat marelui maestru „*L'opera scientifica di Cesare Vivante*” se termină cu următoarea formulă sintetică ce merită a fi reprodușă :

„*Quale e l'opera di Cesare Vivante: tutta nervi, solida ma agile, fresca, profondamente onesta, tale è l'uomo. Indagatore acuto dell'intima essenza degli istituti, ma aderente alla realtà; espositore forbito e letterariamente elegante, qualche volta lirico perfino, ma preciso, semplice e chiaro; giudice severo, ma onesto, ricercatore affanoso del merito ovunque esso sia; critico shietto, qualche volta aspro ma se-*

reno, mosso da un sol desiderio, elevare al più alto grado il livello degli studi giuridici in Italia, fare questa nostra Patria, che egli ama di appassionato amore e per cui fu fascista sempre più grande nel campo di diritto, sempre più degna della immensa eredità di Roma”.

Cine se ocupă de Cesare Vivante, fără să vrea, e forțat să se gândească la un alt mare maestru al dreptului comercial italian, Gustavo Bonelli.

Aceasta din urmă, desi a fost lipsit de catedră și nu a făcut școală ca primul, a fost un doctrinar. Contribuțiunea sa la dezvoltarea științei juridice comerciale italiene e tot atât de importantă ca și a celui d'întăiu.

Lucrarea sa asupra falimentului a devenit clasică. Ea poate fi socotită drept cea mai bună și mai complexă. Nu există studiu asupra acestei materii care să nu fi fost consultat și citat, precum nu e chestiune în legătură cu falimentul de care să nu să se fi ocupat.

Alături de faliment, și pe acelaș plan, poate fi pusă dezvoltata sa monografie relativă la cambie.

Aceasta prezintă aceleași calități ca și prima. Fără îndoială că unele aprecieri din această cronică vor provoca oare-care nemulțumiri.

Nu m-am putut însă înfrâna de a le formula. Neplăcerile pricinuite prin exprimarea adevărului îmi sunt indiferente.

Din acest punct de vedere am fost întotdeauna un adept al părerii lui Anatole France „*dire ce qu'on pense est un plaisir coûteux, mais trop vif pour que j'y renonce jamais*”.

D. GALEȘESCU-PYK

REGIMUL PROCEDURAL AL CERERILOR CONEXE DE TRIMITERE ÎN POSESIUNE

— RĂSPUNS LA O NOTĂ —

În „*Curierul Judiciar*” nr. 23 cu data de 19 Iunie, distinsul nostru coleg, d-l Judecător-consilier *Tr. R. Scriban*, adnotând hotărârea din 13 Mai a. c. a Trib. Muscel s. I-a, dată sub președinția mea, *aprobă părerea majorității* acestui tribunal, că, în caz când sunt primite, la un tribunal, concomitent, două cereri de trimitere în posesie, una din partea unui moștenitor testamentar și alta din partea altui moștenitor de sânge, *nu* trebuie să se conexate aceste două cereri, pentru a forma o acțiune în toată regula de petițiune de hereditate; și că, în asemenea caz, nu se poate aplica dreptul comun; că, nu se aplică nici legea timbrului, nici aceea a acclerării; că, în fine, bine au fost trecute, *din oficiu*, acele cereri, din camera de consiliu în cea de ședință, unde s'a dat și hotărârea de admiterea uneia din ele.

Deși distinsul nostru coleg dela Iași, combate opinia mea separată, din acea hotărâre, prin care susține că trebuia conexeate ambele cereri de trimitere în posesie, pentru a forma o *acțiune în toată regula de petițiunea de hereditate*, care, pe timbru legal, să se judece contradictor în ședință publică, totuși, *mențin opinia mea, pentru că, în speță, întreaga avere rămasă pe urma def. D. Canidache se stăpânea de legatară universală, una din părți, Ec. Lado, în timp ce moștenitoarea legitimă, Elena Ruva, locuiește la București și aci e reprezentată, în justiție, prin procuratorul ei, d-l avocat Codreanu; deci, una din părți, posedând succesiunea în total, mențin părerea mea că era cazul de a conexa cele 2 cereri de trimitere în posesie, spre a forma o acțiune în toată regula de petițiune de hereditate, ceiace, în principiu, admite și colegul meu dela Iași.*

Dar, pentru mai multă clarificare a chestiunii în drept, e necesar a face o distincțiune: între cazul când tribunalul a încheiat jurnalul de trimitere în posesie a unui legatar universal și, *în urmă*, se prezintă, cu o cerere la fel și moștenitorii legitimi, și cazul când moștenitorii legitimi fac și ei cererea, dar *înainte* de încheierea jurnalului de trimiterea în posesie a legatarului universal.

În primul caz, *după ce* tribunalul a încheiat jurnalul de trimitere în posesie a legatarului universal, față de acest jurnal, *terții* moștenitori legitimi, nefiind parte în *cererea unilaterală* a legatarului universal, nu pot ataca acea măsură luată de tribunal pe cale de apel, ci numai pe cale principală, sau contestație la executare ¹⁾.

În cazul al doilea, când moștenitorii legitimi se prezintă și ei cu cerere de trimitere în posesie și o depun la tribunal *înainte* de a se fi încheiat jurnalul de trimiterea în posesie a legatarului universal, în asemenea caz, ambele cereri conexe vor forma o acțiune în toată regula de petițiune de ereditate, *mai cu seamă, cum e în speță, când toată averea lui decujus se stăpânește de legatară universală*, acțiune care se rezolvă în mod contradictoriu, în ședință publică; căci, atunci, art. 104 pr. civ. nu se mai poate aplica, urmând să-și stabilească fiecare din părți un drept potrivit unul față de celalt; iar hotărârea ce se dă — în asemenea caz — intră în dreptul comun și se poate ataca, de toate părțile care au figurat în proces. (Avocat C. Popescu, în *adnotația* sent. trib. Ilfov, s. IV-a nr. 261 din 1911, dată sub președinția d-lui *președ. Luca*).

..., *Tribunalul, zice mult regretatul profesor D. Alexandresco* ²⁾, *când acordă sau refuză trimiterea în posesiune a unui moștenitor de sânge, sau a unui legatar, nu judecă, ci își dă părerea asupra chestiunii*

de a se ști, cui trebuie să se confere — deocamdată — posesiunea, fără a prejudeca fondul și fără citarea părților, afară de cazul, bine înțeles, când ar exista o contestație, cum e în speță, adică o altă cerere de punere în posesie „în care caz, va urma un proces regulat”. Și, în acelaș sens s'a pronunțat și Inalta Curte de Casație în Bul. pe 1912 p. 1466 și „Dreptul” nr. 73 din 1912.

Or, ce se înțelege — în speță prin „*proces regulat*”? cum se exprimă și D. Alexandresco și Inalta Curte, de cât că, în asemenea caz, părțile urmează să se conforme *dreptului comun*, care drept comun — actualmente — după art. 60 l. acc. jud. e de a se cere, pe timbru legal, a se trece cele 2 cereri, ce — conexe — formează o acțiune în toată regula, a se trece din camera de consiliu în ședință publică și, acolo, să se judece *procesul* și să se dea hotărârea după dreptul comun, adică după legea accelerării judecăților.

Nefiind — în speță — conexeate cele două cereri de trimitere în posesie, nu puteau forma o *acțiune*, cu *părți în proces*. Deci, *sub ce formă* au fost aduse în ședință publică acele două cereri de trimitere în posesie, pentru a fi judecate *ca proces, dacă nu au fost conexe*?

Prin speța, rezolvată de Inalta Curte de Casație, nr. 1.103 din 7 Noemvrie 1923, menționată de valorosul meu coleg Tr. Scriban, în *nota* sa se „respinge ca inadmisibilă o *cerere de apel* făcută de Iulia Lubicz — terță persoană — moștenitoare sezinară — care nu figurase înaintea primei instanțe, care admisesese cererea intimatelor Clara Vidrașcu, și Elena Lubicz, de a se ridica sigiliile puse pe averea def. Mih. Lubicz; deci, acea speță, rezolvată de Inalta Curte, e privitoare la cazul că, *hotărârile date de tribunal pe cale grațioasă — conform art. 104 pr. civ. — nu sunt opozabile decât ocelora cari au participat la judecată și numai aceștia le pot ataca cu apel, terții având deschisă calea principală de anulare, sau aceia a contestației la executare; ceiace nu e speța noastră...*

Tin să repet că, *aici, în speța noastră, nu e numai „o simplă cerere, o petiție cu caracter de procedură specială”, cum afirmă distinsul nostru coleg dela Iași în adnotația de mai sus; ci, în speța noastră, sunt două cereri, cari trebuiau conexeate, pentru a putea forma o acțiune în toată regula de petiție de ereditate și, apoi, conexeate fiind, să fie judecate, cum zice și doctrina și Inalta Curte de Casație, ca „în proces regulat” în ședință publică, cu formele dreptului comun, adică după legea accelerării. În ce privește că, succesiunii trebuie să i se dea, cât mai curând, un reprezentant legal: repet, că, în speță, moștenitoarea legitimă, făcând și *acțiune principală pentru anularea testamentului* și o cerere — separat — de numirea unui *sequestru judiciar*, cerere căreia i s'a dat un termen urgent, dacă se rezolvă această din urmă cerere de tribunal, și se numește un sechestrul judiciar, se*

1) Cas. I, D., 1.103 din 7 Noemvrie 1923 „Jurisprudența Română”, nr. 102 din 1924; *Planiol*, 795, T. III; *Glasson*, I, pag. 59.

2) D. Alexandresco, T. IV, partea II-a, p. 206.

dă, deci, un reprezentant legal succesiunii, care o va reprezenta și administra până la tranșarea definitivă a litigiului dintre cele două moștenitoare, care au interese contrarii.

Acestea — cred — sunt adevăratele principii în această materie, asupra cărora se va pronunța și Curtea de apel, unde afacerea e acum pendinte, *dacă, până atunci, vre-un distins juristconsult din comitetul de redacție al „Curierului Judiciar” nu va bine voi și spune cuvântul în această chestiune de drept.*

C. S. BALLAN

19 Iunie, 1932.

Judecător cu rang de Consilier de Curte, în Trib. Muscel

OBSERVAȚII ASUPRA LEGII PENTRU LICHIDAREA JUDICIARĂ

Pentru creditul nostru așa de compromis datorită crizei economice, credit atât de necesar comerțului, cred că nu era necesară legea pentru lichidarea judiciară.

Și iată considerațiile :

Un comerciant poate să vândă cu $\frac{1}{2}$ prețul de desfacere a mărfii și după ce a înstrăinat $\frac{3}{4}$ din activ, pentru $\frac{1}{4}$ din marfă să ceară lichidare judiciară, pentru ca apoi, creditorii să fie îndestulați din rafturile goale.

Articolul 16 dispune că: „judecătorul administrator când găsește că este bănuiala că debitorul ar fi săvârșit fapta care ar putea atrage o condamnare pentru bancrută frauduloasă, să refere Tribunalului” adică, înstrăinarea cu rea credință a activului în dauna creditorilor.

Dar, întrebarea, care sunt mijloacele judecătorului administrator, să afle că un comerciant cu câteva luni înainte de introducerea cererii pentru lichidare, a vândut marfa sub cost, în dauna creditorilor ?

Să institue, doar, Tribunalul, o poliție, agenți pe lângă fiecare comerciant și când un cumpărător a luat ceva, să noteze marfa și prețul; aceasta în vederea unei eventuale cereri de lichidare, cu alte cuvinte, să se institue fișe pentru fiecare negustor ?

O deosebire fundamentală între legea lichidării judiciare dela francezi și legea pentru lichidare judiciară dela noi; pe când la francezi, este necesară încetarea plăților, la noi, legiuitorul a considerat că se poate lichidare judiciară fără a fi nevoie de încetarea plăților.

De aci neajunsurile legii: In art. 18 se dispune că prezenta lege se completează cu codul de comerț și de faliment în vigoare.

La verificarea creanțelor se va proceda conform articolelor 772 și 780 Cod. comercial fiindcă nu este edictată în lege, procedura verificării creanțelor.

Se va admite dovada cu martori, interogator ju-

rământ, la cambiile prezentate de debitor și a căror valoare a fost contestată de lichidator ? (art. 46 C. comercial).

Dacă în faliment chestiunea este controversată, o singură instanță Tribunalul Ilfov fiind de părere că se poate admite jurământul pentru dovedirea plății la o cambie, la procedura verificării creanțelor, în legea pentru lichidarea judiciară, unde nu este necesară încetarea plăților, se mai poate discuta admisibilitatea acestor dovezi ?

Presupunând că judecătorul administrator sau Tribunalul admite aceste dovezi, ce se face creditorul când lichidatorul după verificarea creanțelor va cere încetarea procedurii de lichidare: va urmări pe debitor cu titlul pe care l'a obținut înaintea instanței de verificare și care constituie autoritate de lucru judecat, sau cambial ?

Intr-o acțiune cambială, indiscutabil aceste dovezi, martori, jurământ, interogator nu sunt admisibile conform articolului 349 Cod. comercial.

Astfel că, un debitor, fără a fi falit, poate conform acestei legi să dovedească cu martori — în ipoteza când dovezile mai sus enumerate sunt admisibile, — la verificarea creanțelor plata integrală sau parțială a unei cambii, iar după aceea să trimită pe creditor la executarea titlului astfel cum a fost redus, iar debitorul, — o favoare a legii, rămâne mai departe comerciant !

In articolul 5 se dispune că după constituirea masei credale, creditorii verificați vor alege comitetul definitiv al creditorilor prevăzuți de articolul 3 .

La francezi alegerea comisiunii creditorilor este omologată de Tribunal și de aceea însărcinarea dată de majoritatea creditorilor comisiunii creditorilor, este un mandat judiciar.

La noi conform art. 5 ult. al. însărcinarea dată de majoritatea creditorilor comisiunii creditorilor este un mandat gratuit care poate fi revocat oricând de acei cari l'au dat (art. 1.552, 1.532 C. civil).

Astfel că, debitorul, își poate schimba oricând comisiunea creditorilor, dacă nu s'a înțeles cu ei.

Pe când la concordat se cere o condiție esențială ca registrele jurnal și inventar (articolul 2) să fie regulat ținute cu cel puțin trei ani anterior cererii de concordat, la lichidare nici o restricție, decât calitatea de comerciant.

Presupunem că Tribunalul din eroare a considerat pe lichidator comerciant, legea, întărește această eroare.

Nu se admite apelul (articolul 4).

Articolul 22 dispune că falitul a cărui activ a fost lichidat sau este în curs de lichidare până la votarea legii de față și care nu a fost condamnat pentru delictul de bancrută simplă sau frauduloasă, va putea cere reabilitarea sa.

Cum se completează articolul 22 cu articolul 831

Cod. comercial, aceasta conform articolului 18 din lege ?

În articolul 831 Cod. comercial, se dispune că bancrutarii simpli, nu pot fi reabilitați decât dacă au făcut pedeapsa la care au fost condamnați pentru bancrută simplă, de unde rezultă, că articolul 22 din lege a modificat dispozițiile articolului 831 Cod. comercial fără ca legea să o menționeze.

Deasemeni s'a modificat și dispozițiile articolului 826 Cod. comercial fiindcă reabilitarea în Codul comercial nu era admisă, decât atunci când falitul, a plătit integral în capete, interese și cheltuieli, toate creanțele admise la masa falimentului, pe când, în conformitate cu articolul 22, orice falit poate să se reabiliteze care este în curs de lichidare sau a fost lichidat și nu a fost condamnat pentru bancrută simplă sau frauduloasă. Se știe că falitul până la votarea legii a fost lichidat de judecătorul sindic cu vânzarea activului sub evaluarea expertului, realizându-se maximum 10% din valoarea mărfurilor iar creditorii nu primeau decât 1%—5% din valoarea creanțelor.

Iată încă un exemplu de încurajarea comerțului.

Așa dar, pe faliti, de cele mai multe ori cumpărătorii activului dela judecătorul sindic prin interpuși (rude, prieteni) cu prețul pe care l'am arătat mai sus, legea îi protejează; fără nici o restricție, îi face din nou comercianți.

Cred că pentru prestigiul creditului nostru, este necesar să se abroge cât mai repede, legea pentru lichidarea judiciară.

GHEORGHE STRAT

Judecător de ședință Tribunalul Neamț

PARTICIPAREA ROMANIEI

LA

CONGRESUL INTERNAȚIONAL DE DREPT COMPARAT DELA HAGA

(2 — 6 August 1932)

Acest congres a fost preparat de vreo 2 ani de zile, din inițiativa și sub auspiciile Academiei Internaționale de Drept comparat. Este al 4-lea Congres juridic internațional, dat fiind că primele trei, organizate de „Société de Législation comparée” din Paris, au avut loc în acest oraș în 1889, în 1900 și apoi în 1921, cu ocazia celebrării semicentenarului acestei societăți.

Chestiunile care se vor discuta la acest congres sunt referitoare la dreptul civil, procedura civilă, dreptul comercial, dreptul maritim, drepturile intelectuale, dreptul public și penal, dreptul internațional public și privat.

Congresul a fost pregătit în mod special, printr-o întrunire a delegaților Statelor participante la congres care a avut loc la Paris în Ianuarie 1931. În

urma hotărârilor luate cu această ocaziune, s'a format în țară, un comitet național român, din care fac parte personalitățile cele mai proeminente în lumea juridică. Acest comitet a organizat participarea României la congresul dela Haga.

S'au trimes la congres următoarele lucrări :

1) Al. Costin, președinte la Curtea de Apel: a) *Les jugements déclaratoires*; b) *La documentation juridique internationale*.

2) Iosif G. Cohen, avocat: *La nationalité des sociétés commerciales*.

3) Traian Jonașcu, profesor la Facultatea de Drept din Iași: *Formation et inexécution des contrats en général*.

4) I. Ionescu-Dolj, președinte la Consiliul legislativ: *Le droit d'auteur des journalistes*.

5) Mircea Possa, consilier la Curtea de Apel: *L'Exécution des jugements étrangers*.

În ziua de 23 Martie 1932 întrunindu-se biroul Academiei de Drept comparat, a luat în cercetare rapoartele trimise care au fost primite în unanimitate, desemnându-se ca raportor general pentru documentarea juridică internațională d-l Al. Costin și ca raportori special pentru lucrările comunicate congresului d-nii: Iosif G. Cohen, I. Ionescu-Dolj, Traian Jonașcu și Mircea Possa.

Importanța acestui Congres fiind vădită, din toate punctele de vedere, rugăm ca juriștii din țară să ia parte în cât mai mare număr. Persoanele care doresc să se înscrie pentru Congres se pot adresa fie Institutului Social Român, Palatul Academiei, Piața Romană, fie Societății Române de Legislație comparată, str. Matei Basarab nr. 1. Cotizațiunile de înscriere, 12 florini, se trimet direct, pentru comptul Academiei Internaționale de Drept comparat, la Rotterdam'sche Bankvereniging, Utrecht.

Guvernul român a delegat pe d-nii: Al. Costin, Josif G. Cohen, Traian Jonașcu, V. Pella și C. Sipsom, profesori Universitari pentru a-l reprezenta la Congresul dela Haga.

Baroul de Ilfov a delegat pe d-nii: I. Cohen și Al. Costin.

I. S. C.

RECENZIE

LA CONVENTION DE PORTE-FORT, de Ionel I. Codreanu, Doctor în științele juridice dela Facultatea de Drept din Paris, 1932. (Edit. Jouve et Co., Paris).

În vastul labirint al dreptului pozitiv codificat, cărările au fost atât de mult cercetate de doctrină și jurisprudență, în cât nu există chestiune sau problemă juridică, pe care să nu o găsim tratată, analizată sub toate aspectele, controversată sau soluționată definitiv într'un sens sau altul, în tratatele de drept sau colecțiile de soluțiuni jurisprudențiale; și cât timp dreptul pozitiv va rămânea încorsetat în osatura de azi, co-

mentatorii vor continua să umble pe aceleași drumuri bătute și explorate de alții, originalitatea lor reducându-se doar la dialectica întrebuințată, la modul de argumentație, la forma expunerii, concluziunile în fond fiind aceleași.

Față de această situație ne dăm seama cât de grea e sarcina aceluia care se încumetă să comenteze vreo instituție juridică oarecare, mai ales când aceștia sunt studiușii care se pregătesc să părăsească băncile universității pentru a se arunca în vârtoarea unei vieți necunoscute de ei.

Lipsiți de experiența pe care numai o practică îndelungată și continuă, o formează, dar mai ales lipsiți de spiritul critic, analitic pe care numai lupta de fiecare moment cu nevoile vieții practice, îl dezvoltă și perfecționează, în majoritatea cazurilor dacă tezele lor de doctorat sunt monografii juridice complete, ca doctrină, conținând pagini de adevărată erudiție, în schimb prin expunerea lor pur obiectivă, prea scolastică, nu prezintă decât interesul pe care-l prezintă orice compilație sau antologie conștiințioasă.

Sunt însă și teze, în care se întrevește o temeinică cultură de bază, o mare putere de asimilare a cunoștințelor juridice, o vădită putere de pătrundere a problemelor de drept, dar mai ales, ceea ce este esențial, un profund bun simț juridic, daruri care dacă vor fi bine folosite în viața profesională, vor asigura aceluia dotăți cu asemenea calități, succes sigur, fie la bară, fie ca împărțitori de dreptate.

Teza despre care ne ocupăm în aceste rânduri, este plină de promisiuni în această privință, autorul dovedind o abilitate rară în analizarea și examinarea controverselor juridice cele mai subtile, și un puternic simț practic juridic.

Deși și-a ales ca obiect de disertație o chestiune din cele mai ingrate din dreptul francez, deoarece sunt puțini autorii cari s'au ocupat de această instituție, iar hotărârile judecătorești sunt foarte rare, totuși ne-a redat o monografie completă și originală prin spiritul metodic al expunerii și puterea de analizare a diferitelor probleme juridice în legătură cu convenția de porte-fort.

Natural, meritul este cu atât mai mare cu cât autorul a reușit dintr'un subiect atât de sărac în bibliografie să ne ofere o lucrare valoroasă, care se impune prin calitățile ei remarcabile.

După o scurtă incursiune prin dreptul roman, unde cu tot adagiul: *nemo alienum factum promittere potest*, stipulațiunea prin care cineva promitea, sub sancțiunea daunelor-interese, că terțiul va accepta promisiunea lui Primus, erau valabile, autorul ne expune în puține cuvinte evoluțiunea istorică a convențiunii, parcurgând epoca anterioară lucrărilor preparatorii ale codului civil, examinează teoriile precursorilor codului civil, Domat și Pothier și intra în fondul subiectului, examinând art. 1119 și 1120 c. civ. fr. în cadrul doctrinei.

După ce a analizat în limita art. 1120 c. civ. fr., caracterul juridic al convențiunii de porte-fort, autorul arată câteva caracteristici particulare cari tind să pună în lumină noțiunea că porte-fort-ul este o obligațiune cu caracter particular, *sui generis*, degajându-se complet de caucionament, căruia anumiți civilști au căutat nu numai să-l compare, dar să și-l amalgameze.

Trece apoi într'un domeniu mult mai practic — în domeniul de aplicațiune, acela care privește actele juridice și persoanele susceptibile de a face obiectul convențiunii de porte-fort — și care arată utilitatea practică a acestei convențiuni în afacerile de toate zilele.

În partea a doua a lucrării studiază amănunțit în câte un capitol separat, pozițiunea, din punct de vedere juridic, a tuturor părților și rolul pe care-l joacă respectiv: stipulantul, acel care promite și acel care va ratifica, când aceasta are loc, precum și consecințele și formele acesteia. Deasemenea arată și discută și situațiunea tuturor acestor părți în cazul neobținerii ratificațiunii sau cazurile în care substituțiunea

celui care s'a purtat-fort, în locul terțiului, ar fi sau nu admisibilă.

Și pentru ca expozeul acesta să aibă și un caracter practic, autorului i-a părut interesant — și cu drept cuvânt — să vadă cum instanțele judecătorești au putut aprecia aplicațiunea teoriilor emise în interpretarea art. 1120. Într'adevăr, vedem că parcurge, fără să se îngreuneze în mod inutil și câteva jurisprudențe, cari n'au reușit să ne dea o idee-bază și cari totuși deși fiind cu totul diferite în soluțiunile propuse și în analiza însăși a caracterului convențiunii, de o armătură atât de specială, nu infirmă ideea că ar putea fi vorba de un contract *sui generis*, ci din contra, caracterul *sui generis* s'ar degaja, cel puțin în ansamblu.

După ce a trecut în revistă deciziunile de principiu, într'o a IV-a și ultima parte, căreia autorul i-a consacrat-o studiul interpretățiunii naturii contractului și asimilațiunii acestei instituțiuni cu instituțiuni vecine, ce unii civilști au căutat să stabilească — și din cauză că jurisprudența nu dă o directivă solidă, — analizează și trece în revistă, în câteva capitole, câteva din interpretățiunile naturii convențiunii de porte-fort cari ar duce la o asimilare a acestei convențiuni cu alte forme de obligațiune existente precum: mandatul, gestiunea de afaceri și caucionamentul. Le discută, le respinge și termină arătând că singura soluțiune logică e aceea de a considera convențiunea de porte-fort ca un contract de natură specială cu efecte particulare și importante, convențiune ce a reușit, cu toate dificultățile, de secole, să se adapteze nevoilor oamenilor moderni și necesităților lor economice.

Lucrarea este tratată cu o logică juridică strânsă și într'un stil sobru, concis, așa cum convine lucrărilor de drept.

Și ceea ce se remarcă în mod deosebit este spiritul aplicat, practic de care autorul dă dovadă, ceea ce de multe ori lipsește chiar unora din profesioniștii dreptului.

De altfel autorul nu este la prima lucrare, deoarece de curând a scos de sub tipar un scurt comentariu al legii pentru lichidarea datoriilor comerciale în care a dat unele interpretări atât de judicioase textelor neprecise din lege, încât am avut satisfacțiunea de a constata că și instanțele noastre în soluționarea diferitelor litigii ce au avut de soluționat, au adoptat aceleași puncte de vedere.

De aceea, odată cu elogiile pe cari i le aducem pe această cale autorului pentru teza sa, care poate stă în orice bibliotecă alături de tezele care sunt citate de autorii de drept în tratatele lor, îl așteptăm la lucru, contribuind la îmbogățirea literaturii noastre juridice.

D-l I. S. Codreanu, tatăl tânărului nostru coleg, trebuie să fie mândru de fiul său și poate fi sigur că opera sa „*Curierul Judiciar*“ cu care și-a identificat de 40 ani sufletul și aspirațiunile sale, va continua mai departe pe același drum, încredințând steagul fiului său, care va ști să-l ducă mai departe cu același succes.

E. CRISTOFORANU,
Avocat

Decret Regal Nr. 2115 *)

CAROL al II-lea,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de stat la Departamentul Finanțelor cu Nr. 198.539 din 1 Iulie 1932:

Având în vedere jurnalul Consiliului de Miniștri cu Nr. 720 din 1932,

Am decretat și decretăm:

*) Publicat în *Monitorul Oficial* No. 153 din 2 Iulie 1932.

ART. I. — Jurnalul Consiliului de Miniștri cu Nr. 720 din 1932, se aprobă de Noi.

ART. II. — Protestele efectelor de comerț a căror scadență s'a prelungit de drept prin legile publicate în Monitorul Oficial Nr. 296 din 18 Decembrie 1931, Nr. 37 din 13 Februarie 1932 și Nr. 61 din 12 Martie 1932, și cari urmau a avea loc în interval de 30 zile libere, dela 1 Iunie 1932, conform decretului regal Nr. 1.826 din 28 Mai 1932, publicat în Monitorul Oficial, Nr. 123 din 30 Mai 1932, precum și a efectelor scadente posterior datei de 1 Iunie și pe cari figurează, în orice calitate, debitorii prevăzuți în sus menționatele legi, se vor putea protesta în 60 zile libere dela data de 1 Iulie curent.

ART. III. — Miniștrii noștri secretari de stat la Departamentele Finanțelor și Justiției sunt însărcinați cu executarea dispozițiilor prezentului decret.

Dat în București, la 1 Iulie 1932.

CAROL

Ministrul Finanțelor, G. G. MIRONESCU.

TRIBUNALUL IAȘI SECȚIA III-a

Audiența dela 5 Decembrie 1931

Preșidenția D-lui M. EȘIANU Președinte

Peisa zisă Laura Veisenfeld, opoziție la punerea peceților
Sentința Comercială No. 950

Faliment. Punere de sigiliu. Avere aparținând unui terțiu. Opoziție. Care procedură se aplică, cea prevăzută de cod. com. sau cea prevăzută de dreptul comun? Art. 738, 812 și urm. C. com., și 666 proc. civ.

In cazul când jud. sindic a aplicat sigiliile pe averea celui declarat în faliment, avere, care aparține unei terțe persoane, nu se mai pot aplică disp. art. 812 și urm. cod. com., care prevede procedura pentru averea aflată în posesiunea falitului, dar nu și pe aceea aflată în posesiunea unei terțe persoane, astfel că în acest caz, prin analogie, urmează să se aplice disp. art. 666 pr. civ., adică dreptul celui lezat de a ataca cu opoziție actele săvârșite de judecătorul sindic.

Tribunalul

Având în vedere opoziția introdusă de către Peisa zisă Laura Viesenfeld, prin petiția înregistrată la No. 40.190 din 1931, la aplicarea sigiliilor pe prăvălia sa din Iași, str. Socola No. 47, de către d-l judecător sindic al falimentului M. Viesenfeld.

Având în vedere actele aflate la dosar și susținerile părților. Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

M. Viesenfeld comerciant din Iași, strada Socola No. 38, fiind declarat în stare de faliment prin sentința No. 875 din 6 Noembrie 1931 a acestui Tribunal, judecătorul sindic a procedat la aplicarea sigiliilor pe averea falitului, cu care ocazie a aplicat sigiliile și pe prăvălia oponentei, situată în Iași, str. Socola No. 47 — întrucât sindicul avea prezumții de fraudă, că marfa aflată în acea prăvălie ar fi sustrasă în dauna creditorilor din prăvălia falitului contra aplicării sigiliilor, Peisa zisă Laura Viesenfeld a făcut opoziția de față prin care se tinde la ridicarea lor.

Având în vedere că sentința declarativă în stare de faliment are de efect trecerea întregii averi a falitului în administrația Sindicului.

Că în acest scop, cel dintâi act săvârșit de acesta este aplicarea sigiliilor pentru o sinceră efectuare a inventarului.

Considerând că din cuprinsul art. 743 și urm. c. com., rezultă în mod indiscutabil, că nu poate fi pusă sub sigiliile decât averea falitului aflată în posesia acestuia.

Că deci atunci când este vorba de a se aplica sigiliile și pe altă avere presupusă a falitului, dar care nu se găsește în posesia lui judecătorul sindic nu poate sigilă și inventariată decât numai când din facturi și registre ar rezulta că este a falitului și că numai în scopul de a fraudă pe creditorii, a fost trecută în posesiunea unui terț.

Că atunci când această fraudă nu se sprijină pe nici o dovadă nu poate să procedeze la aplicarea sigiliilor, întrucât acea avere nefiind în posesia falitului prezumția este că e proprietatea celui care o posedă și deci îi incumbă sindicului să facă probă că averea era a falitului.

Considerând că dacă legiuitorul a prescris în art. 812 și urm. cod. com., modul cum terții pot intra în posesia obiectelor ce le aparțin și se găseau în momentul declarării în stare de faliment, în posesiunea falitului, apoi atunci când Sindicul aplică sigiliile pe averea unui terț care nu se găsește în posesiunea unui terț nu mai prescrie nici o procedură.

Că în asemenea împrejurări dat fiind și urgența cu care terțul lezat trebuie pus în posesiunea averii ce-i aparține prin analogie se vor aplică normele prevăzute de disp. art. 666 pr. civ., referitoare la succesiuni.

Considerând că obiecțiunea ce se face de către judecătorul sindic că această procedură comună nu își are aplicarea în materie de faliment întrucât acest drept al terților este anume prevăzută de art. 812 și urm. c. com., texte cari prevăd formele sub care asemenea cereri trebuie adresate instanțelor judecătorești, nu este cu nimic întemeiată întru cât legiuitorul a înscris această procedură pentru averea străină, aflată în posesiunea falitului, dar nu pentru aceea aflată în posesia unei terțe persoane care până la proba contrarie este considerat ca proprietarul ei și care necesită o procedură rapidă pentru repararea unei erori săvârșite în aplicarea ordinelor date de Tribunal.

Considerând că este de principiu că acolo unde codul de comerț nu prescrie o procedură specială se aplică procedura de drept comun care în speță prin analogie este cea arătată în disp. art. 666 pr. civ.

Având în vedere că opozanta face dovada cu actele aflate la dosar că averea pusă sub sigiliile este a sa proprie; iar judecătorul sindic cu nimic nu stabilește că ar aparține falimentului M. Viesenfeld, Tribunalul găsește că opoziția este întemeiată urmând a fi admisă, dispunându-se ridicarea sigiliilor.

Pentru aceste motive, redactate de d-l M. Eșianu, președinte, Trib., etc.

(ss) M. Eșianu, Gh. Bărgăuanu

Grefier, (ss) Gh. Panțiru

NOTA. — Această sentință rezolvă în mod judicios și bine argumentat chestiunile :

I) Ce avere urmează a fi sigilată de Jud. Sindic la declararea unui comerciant precum și

II) dacă în materie de faliment există calea opoziției la aplicarea sigiliilor conform proc. civ. sau cei lezați trebuie să recurgă numai la calea revandicării prevăzută de art. 812 și urm. C. com.

1) Ce avere se sigilează ?

Toată averea posedată de falit se sigilează de Jud. Sindic, indiferent de e sau nu proprietatea falitului. Criteriul distinctiv pentru rezolvarea acestei chestiuni e posesiunea. Falimentul are de scop realizarea

unei proceduri colective de lichidare a avutului debitorului falit în vederea unei egale repartizări între creditorii și cu excepția celor prevăzute de art. 724 și 726 C. com. spre a înlesni anularea actelor săvârșite de comercianții faliti, precum și cu excepția așa zisei prezumții muciene pentru averea posedată de soția falitului se aplică dreptul comun. *Fiecare e deci prezumat proprietarul lucrurilor ce posedă, iar J. S. ca reprezentant al creditorilor unui falit nu poate sigila lucrurile posedate de alții*¹⁾. Numai pentru soția falitului (excepându-se și aci patrimoniul comercial cu totul distinct al soției comerciante care altfel n'ar putea exercita comerțul independent, dacă ar fi amenințată de prezumția muciană în cazul declarării în stare de faliment a soțului său) există prezumția că posedă pentru bărbat și că averea e a acestuia până la proba contrarie conf. art. 790 și urm. C. com., așa că averea posedată de soție urmează a fi înglobată de J. S. în inventar.

Declararea în stare de faliment a unui comerciant produce consecințe penale și de altă natură pentru comerciantul declarat, dar ea *nu poate micșora siguranța și drepturile terțelor persoane cu rezerva textelor mai sus arătate* — (anulările din perioada suspectă și prezumția pentru averea soției) — și cari sunt de strictă interpretare, tocmai fiindcă ele constituie o derogare dela dreptul comun.

Singura excepțiune prevăzută în sentința de mai sus admisă și de C. Apel Buc. (v. Dec. nr. 10 din Iunie 1905) se referă la lucrurile ce rezultă din „registre și facturi”, ca fiind ale falitului, *incât se poate constata imediat și în mod neîndoelnic că posesiunea terțiului e numai aparentă*, că averea e a falitului și *deci terțiul o posedă pentru falit. Ar fi deci o aplicare a maximei* „fraus omnia corrumpit”, dar fraudă trebuie să fie evidentă, neîndoelnică, sau cum se exprimă Tribunalul, să rezulte din „registre și facturi”.

Greșește deci J. S. când sigilează o avere care nu e în posesia falitului pe motiv c'ar bănuie de ex. că aparține acestuia. Pentru aceste bănueli J. S. devine reclamant conform dreptului comun și el are sarcina probei. El poate face acțiune în numele masei credite, a lua măsuri de asigurare conf. pr. civ. și com. etc. dar nu poate din cauza unor bănueli ca să micșoreze siguranța patrimoniilor posedate de terțele persoane, discreditându-i, immobilizându-le averea și transformându-i din reclamanți în pârâți și nici a schimba sarcina probei, ceea ce e important din punct de vedere practic.

2) Există calea opoziției la sigiliu când Jud. Sindic. s'a abătut dela aceste principii și a sigilat o avere posedată de o altă persoană ?

Unii²⁾ spun că în toate cazurile se aplică art. 812 și urm. C. com. și deci cel lezat trebuie să recurgă la calea revandicării.

E drept că această cale prezintă un avantaj pentru masa credală fiindcă discuția se face în contradictoriu cu creditorii, mai în măsură să cunoască faptele, să dea lămuriri și să producă dovezi în interesul masei credite, *dar principiile de drept, rațiunea și necesitatea protejării imediate a patrimoniilor posedate de terțele persoane inocente și lezate prin greșita aplicare a ordinului Trib. de sigilarea averei falitului, impun soluția contrarie.*

Intr'adevăr, calea revandicării e o cale de lungă durată, fiindcă ea reclamă în primul rând așteptarea verificării (deci o lună) și apoi abea să se ceară fixarea unui termen cu citarea tuturor creditorilor, dovezi și contra dovezi asupra proprietății, cu 2 instanțe de fond etc. (fac abstracție de controversa asupra chestiunii dacă pentru revandicările în valoare mai mare de 50.000 lei Trib. judecă în primă și ultimă instanță sau cu drept de apel).

Ori, în speță e vorba ca să se repare de urgență un prejudiciu produs prin greșita aplicare a ordinului de sigilare al Trib. pe baza principiilor mai sus arătate fixând posesiunea ca criteriu distinctiv și deci trebuie aplicată o cale sumară, care să permită examinarea și eventual repararea de urgență a unei erori comise de J. S. cu ocazia aplicării sigiliilor, immobilizând avutul unei terțe persoane, immobilizare care poate deveni extrem de gravă și ireparabilă prin întârziere, când e vorba de pildă de sigilarea prăvăliei unui comerciant. De ex., J. S. indus în eroare aplică sigiliile pe altă prăvălie a unui omonim, persoană, care, deși are același nume ca falitul sau un nume asemănător, e însă cu totul străină de falit, sau J. S. luându-se după o informațiune greșită sigilează averea unui vecin, etc. Să stea terțiul cu prăvălia sub sigiliu așteptând luni de zile judecarea unei acțiuni în revandicare ? Rațiunea refuză recomandarea unei asemenea căi care echivalează cu o tagadă de dreptate. În același sens și textul art. 812 și 813 C. com., vorbind de averea „ce se posedă” de falit.

De aci rezultă următoarele consecințe și distincțiuni :

a) sigiliile se aplică pe toată averea posedată de falit, indiferent de e proprietatea falitului sau a unor terțe persoane. J. S. ca agent de executare al ordinului Trib. nu poate decide pe loc asupra pretențiilor terțelor persoane și oricât de evidente ar fi dovezile ce prezintă, trebuie să sigileze și să inventarizeze toată averea *posedată* de falit.

b) terțele persoane care se pretind proprietare ale unei averi posedate de falit și sigilate de J. S. trebuie să recurgă la calea revandicării și să dovedească

¹⁾ Sent. Trib. Ilfov s. I-a com., No. 4538 din 18/3/1930 în *Jurisprudența Generală*, 950 speța 549, foarte bine motivată, redactor d-l H. Udrea; idem, Dec. C. Apel Buc. I, din 10 Iunie 1905 (în *Eft. Antonescu*, Falimentul P. I-a sub art. 745 No. 4), redând motivarea clară și precisă.

²⁾ V. nota *Vidrașcu* sub sent. Trib. Tecuci No. 11 din 1925 în *Jurisprudența Generală*, 1927 sp. 1436.

dreptul pretins, fiindcă ele au în potriva lor prezumția posesiunii. Ele nu pot invoca urgența, căci bunul nu era în posesiunea lor și se puteau aștepta ca lucrul să nu li se restituie imediat, fie din cauza refuzului debitorului, fie din cauza altor împrejurări precum un sechestrul aplicat de un terț care găsiind lucrul în posesiunea debitorului e în drept să-l presupue ca fiind gajul său, situațiuni care-i impuneau demersuri judecătorești și proces în care el să fie reclamant, având sarcina probei.

Nu acelaș lucru se poate spune despre o persoană, un comerciant de ex. care are comerțul său distinct de al comerciantului falit, care are avutul în posesiunea sa, nu l'a încredințat nimănu și deci sigur pe avutul ce posedă și care se vede de odată sigilat din cauza unei erori a J. S. greșit informat sau având oareșcare bănueli. Aci se impune un control sumar asupra posesiunii și o reparațiune extrem de urgentă.

În consecință în acest caz nu se poate aplica dispozițiunile art. 812 și urm. C. com. referitoare la averea posedată de falit și se aplică dreptul comun, calea opoziției la sigilii prevăzută de art. 666 Pr. civ. ³⁾.

De aceea socot că pe această cale nici nu trebuie rezolvată chestiunea proprietății, ci numai aceea a posesiunii, pentru ca instanța în mod sumar să examineze numai dacă e vorba de o avere posedată într'adevăr de alt cineva și să ordone ridicarea sigiliilor, rămânând deschisă masei credale calea unei acțiuni principale spre a-și valorifica drepturile pretinse asupra unei averi posedate de altul. Tot în cadrul unei discuțiuni asupra posesiunii, instanța ar putea cel mult să examineze dacă nu e vorba de o posesiune evident aparentă numai, adevăratul posesor fiind falitul, așa cum am arătat mai sus, și când se poate dovedi posesiunea fictivă și bazată pe fraudă a terțiului. Pe această cale urgentă se rezolvă numai chestiunea posesiunii, discuția proprietății și a dovezilor de fond fiind lăsate pe calea unei acțiuni principale de drept comun. Aceleaș motive de protejare urgentă a unei situațiuni aparente în favoarea unui terț impun această distincție ca între acțiunile posesorii și petitorii, sau între discuțiunile cu ocazia unei ordonanțe prezidențiale și procesul de fond. Numai în această privință avem de făcut o obiecțiune la sentința adnotată și care rezolvă procesul în fond, soluționând cu putere de lucru judecat însăși proprietatea lucrurilor sigilate, așa cum au făcut dealtminteri majoritatea instanțelor în dec. citate la punctul 3.

3) V. Cas. 51/915 citat în *Eft. Antonescu*, op. cit. art. 745 No. 5; C. Apel Buc. 29/3/1894; *Eft. Antonescu*, op. cit. art. 745 No. 1; C. Apel Buc. s. I-a Dec. 95 din 25/10/924 în *Jurisprudența Generală* 1925, sp. 294; C. Apel Buc. s. II-a din 10/6/905, mai sus citată; Trib. Covurului s. II-a, sent. 1/4/911 (Președinte C. Botez) în *Curierul Judiciar*, 1915 No. 40, pag. 475; Trib. Covurului s. II-a, jurnal 5904/927 în *Jurisprudența Generală* 1927 sp. 1435; Trib. Ilfov s. I-a com. No. 4358 din 18/5/930, mai sus citată; V. Pașcanu, *Dreptul Falimentar Român* No. 529 și No. 469.

3) Se poate aplica art. 8 pr. penală suspendându-se judecarea contestației sau a acțiunii în revandicare până la tranșarea procesului penal?

Cu ocazia discutării acestei opozițiuni Trib. unind cu fondul incidentul ridicat de J. S. în privința neadmisibilității acestei căi de atac (opoziția la sigilii) J. S. a cerut amânarea pentru a dovedi că Parchetul a deschis acțiune publică în contra oponentei din cauza mărfurilor în discuție, așa că ar fi loc la suspendarea judecării acestui proces pe baza art. 8 Pr. pen. Amânarea s'a produs și la al 2-lea termen J. S. a adus certificatul doveditor că acțiunea publică e deschisă, iar oponenta a combătut ideia suspendării, însă Trib. n'a mai avut prilejul să se pronunțe, întrucât J. S. dându-și seama pe loc că acest incident nu e împărțit de Trib. fiind nefondat, a renunțat ca să-l mai susție.

Neconstestat că incidentul nu era fondat și suspendarea nu putea să aibă loc, fiindcă — în afară de chestiunea dacă art. 8 pr. pen. poate fi invocat în contra inculpatului reclamant cum s'a întâmplat în speță undesuspendarea se cerea de J. S. în contra inculpatei oponente — în procedura falimentului în genere art. 8 Pr. pen. nu se aplică, întrucât e incompatibil cu urgența reclamată de lichidarea falimentului și cu principiul prevăzut de art. 714 C. com. al independenței procedurii falimentului față de procedura sau instrucțiunea penală.

În acelaș scop art. 714 C. com. prevede chiar că actele procedurii falimentului precum și registrele și hârtiile falitului nu se vor putea ridica dela Grefa Trib. comercial chiar de către Judecătorul de Instrucție, spre a nu se stânjeni operațiunile de lichidare ale falimentului în care intră și judecarea diverselor contestațiuni, revandicări, etc.

Altfel nici verificarea și nici stabilirea activului și pasivului, nu s'ar putea face la bancrutarii frauduloși, întrucât toate aceste chestiuni de sinceritate sau fictivitate a unei creanțe a cărei verificare se cere, sau sinceritatea revandicării unei averi dela masa falimentului, etc. pot constitui infracțiuni pentru falit și complicitii lor. Ar fi deci suficient ca o acțiune publică să fie deschisă în această privință, pentru ca să se suspende procedura de verificare sau de judecare a contestațiunilor, ținând lichidarea falimentului pe loc cu anii până la definitiva tranșare a procesului penal.

Acest lucru nu se poate concepe în procedura urgentă a falimentului și de aceea în baza principiului independenței procedurii falimentare, instanța comercială va rezolva toate aceste conflicte independent de cercetările și de cursul instrucțiunii penale. Jurisprudența și doctrina română și străină sunt constante în acest senz ⁴⁾. Se decide chiar că hotărârea

4) V. Dumitrescu, vol. VI, *Despre Faliment*, sub art. 714 No. 349 urm.; V. Dumitrescu, c. com., adnotat vol. III numările; 7827, Dec. Cas. 1/6 Bul. pag. 605; 7845 — Cas. Pa-

penală nu constituie lucru judecat pentru instanța comercială care poate judeca din nou aceeași chestiune sub aspectul comercial, în ce privește masa credală, dar chestiunea e controversată⁵⁾. Pentru aceeași rațiune de urgență s'a înlăturat aplicarea art. 8 Pr. pen. la acțiunile cambiale⁶⁾.

M. VEILER
Avocat—Iasi

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA SECȚIA IV a
Audiența dela 11 Mai 1932
Președenția D-lui G. IONESCU, Judecător
Ministrul de Finanțe cu I. D. Basarabescu
SENȚINȚA CIVILĂ No. 185

Diurne Parlamentare. Parlament dizolvat. Restituirea lor cerută de către Ministerul de Finanțe. Dacă Ministerul de Finanțe are această cădere? Art. 1, 8, 38, 41, 64, 91 și 98 legea Contabilității Publice. Art. 56 Constituție. Art. 141 și 142 Regulamentul Senatului.

Art. 56 din Constituție determinând fiecărei adunări dreptul de a-și întocmi organizarea sa interioară atât din punctul de vedere administrativ cât și financiar, și potrivit art. 141 și 142 din Regul. Senatului—atât bugetul Senatului cât și verificarea și controlul executării se face de o comisiune specială compusă din delegații secțiunilor, — rezultă în mod neîndoios, că s'a derogat dela principiile legii contabilității publice, așa că Ministerul de Finanțe nu are nici un drept.

In speță, citata indemnitate cât și diurna parlamentară fiind aprobate de către organele legale, Ministerul de Finanțe nu are căderea de a cere restituirea lor.

S'a ascultat d-l avocat C. M. Rădulescu din partea Ministerului de Finanțe și I. N. Papazol și Gh. D. Dumitrescu din partea părâtului.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentate de Ministerul de Finanțe prin petițiunea înreg. la No. 18.815 din 1930, în contra lui I. A. Basarabescu, profesor din Ploesti, prin care cere restituirea sumei de lei cincizeci și cinci mii șapte sute patruzeci (55.740) ca deținută fără cauză.

Având în vedere că din actele din dosar și susținerile părților se stabilește în fapt următoarele:

lerno 6/8, 1892; 7841 — Cas. Torino 26,5 1900; 7855 — C. Apel Buc. 9/2 1904; *Lyon-Caën et Renault*, *Traité de droit commercial*, ed. 3, vol. VIII, No. 951, pag. 255; *Vidari* vol. VIII, No. 7762, pag. 202, Corso di diritto commerciale ed. 3.

5) V. Dec. Cas. Palermo și Torino precum și Dec. C. Ap. Buc. 9/2/1904 citate la punctul 4 Dec., C. Apel Buc., e dată cu majoritate, consilieri Dâmboviceanu, Anastasiu, Pretorian și Oscar Niculescu, fiind de părere că în această materie cele hotărâte în procesul penal nu constituie lucru judecat în comercial, iar prim-președinte Scarlat Popeacu, de acord asupra independenței procedurilor, fiind de părere însă că o chestiune odată tranșată în procesul penal, nu se mai poate repune în discuție, conform dreptului comun.

6) Dec. Cas. s. II-a 23/3/1910 în *Eft. Antonescu*, C. Com. adnotat, vol. III, Cambia, sub art. 343 No. 19, pag. 557.

I. A. Basarabescu a primit în calitate de senator pe timpul guvernării partidului Poporului suma de mai sus, sub forma de indemnitate fixă și anume:

Lei 22.510 indemnitate sporita dela 6000 la 12.000 lei, pe timpul dela 15 Martie—17 Iulie 1927 în baza legii de sporirea indemnizației parlamentare din 25 și 25 Mai 1927 ramasa nepromulgată.

Lei 55.250 indemnitate socotită a câte 12.000 lei lunar pe termenul dela 17 Iunie—15 Octombrie 1927, timp în care fostul Parlament nu mai funcționase, el fiind considerat dizolvat înca dela 17 Iulie 1927, data intrării în funcțiune a Parlamentului de sub guvernarea partidului liberal.

Având în vedere că motivele pe care se bazează prezenta acțiune sunt următoarele:

1) Parlamentul în care a funcționat părătul, a fost dizolvat la 17 Iulie 1927, deci el nemi funcționând nici în drept, nici în fapt, părătul nu a mai prestat nici un serviciu țarei și deci nu avea dreptul la indemnitate, ea fiind echivalentul unui serviciu ce trebuia prestat.

2) Sporul dela 6000 la 12.000 lei lunar, acordat cu efect retroactiv dela 15 Martie la 15 Octombrie 1927 nu putea fi primit, de oarece, legea din Mai 1927, a ramas nepromulgată și în consecință urmează a fi aplicat principiul îmbogățirii fără cauză, prevăzut în art. 992 și urm. cod civil și legea comptabilității publice.

Având în vedere că părătul I. A. Basarabescu prin întâmpinarea depusă la dosar, cât și în mod oral prin apărătorii săi a ridicat obiecțiunea că Ministerul de Finanțe nu poate să pornească o acțiune ca cea de față și s'a întemeiat pe principiul separațiunii puterilor în Stat, cât și pe art. 141, 142 și 143 din regulamentul interior al Senatului.

Având în vedere că în principiu, potrivit art. 1, 8, 58, 41, 64, 91 și 98 din legea comptabilității publice rezultă că Ministerul de Finanțe care întocmește bugetul general al Statului și centralizează operațiunile de lichidare este în drept să ceară restituirea sumelor plătite din buget, contra dispozițiilor și formalităților prevăzute de legea comptabilității publice.

Că următor acestui principiu trăgându-se concluzia că diurnele parlamentare au fost plătite în mod neregulat din bugetul Statului care este reglementat de legea contabilității publice, urmează a stabili dacă dispozițiunile regulamentului Senatului privitoare la bugetul acestuia sunt derogatorii dela legea comptabilității publice.

Având în vedere că în conformitate cu art. 56 din Constituție fiecare adunare determină prin regulamentul său modul după care își exercită atribuțiunile.

Considerând că acest text situat în cuprinsul titlului III care tratează despre puterile Statului, făcând aplicațiunea principiului separațiunii puterilor referitor la adunări de seamă fiecăreia din acele adunări care formează Reprezentațiunea Națională, organizarea sa interioară în mod general în care intră și dispozițiuni de ordin administrativ și financiar.

Astfel capitolul XXI din regulamentul Senatului cuprinde dispozițiuni referitoare la Administrația interioară a Senatului care este dată în atribuțiunea președintelui, precum și întocmirea bugetului de cheltueli.

Având în vedere că art. 141 și 142 din regulamentul Senatului dispune că președintele în înțelegere cu biroul întocmește bugetul anual pentru cheltueli care în urma votului Senatului este comunicat Ministerului de finanțe spre a-l înscrie în bugetul general al Statului ca buget special, iar în conformitate cu art. 143 verificarea și controlul executării acestui buget este dată în sarcina unei comisii speciale compusă din delegații secțiunilor care cercetează socotelile

chesturei și trimete rezultatul împreună cu raportul spre a fi supus aprobării Senatului, îndepărtând astfel controlul gestiunii financiare prevăzut de legea comptabilității publice, ca consecință a principiului prevăzut în art. 56 din Constituție.

Având în vedere că ulterior legii din 24 Mai 1927, rămasă nepromulgată prin care se majoră indemnitatea fixă a senatorilor, Senatul următor în ședința din 5 August 1927, publicată în Monitorul Oficial No. 10 din 17 Septembrie 1927, a admis raportul d-lui senator Ignat Mircea și a ratificat toate sumele plătite ca diferență ale alocațiilor mensuale pe timpul dela 16 Aprilie—14 Octombrie 1927, deci și acelea încasate de pârâțul I. A. Basarabescu.

Având în vedere că în speță este necontestat că pârâțul I. A. Basarabescu, atunci când a încasat sumele reclamate avea calitate de senator și că aceste sume i-au fost ordonate de biroul Senatului.

Că astfel fiind, acțiunea Ministerului de Finanțe este nefondată și urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, Trib. respinge, etc.

(ss) Gh. Ionescu, Râmniceanu.

NOTA. — Sentința tribunalului Prahova s. IV, reprodusă mai sus, face o bună aplicațiune a principiilor de drept, când respinge acțiunea intentată de Ministerul de Finanțe în contra d-lui I. A. Basarabescu, fost senator în Parlamentul din timpul guvernării d-lui general Averescu.

Chestiunea diurnelor încasate de parlamentarii din timpul guvernării partidului poporului este bine cunoscută, întrucât a fost desbătută la început în presă, apoi în revistele de drept. În virtutea legii publicate în Monit. Oficial din 5 Ianuarie 1937, senatorii și deputații, aveau dreptul de a primi, în afară de diurna de 1000 lei pe zi în timpul sesiunilor, o indemnizație fixă de 6000 lei lunar. În zilele de 23 Mai și 24 Mai 1927, Adunarea Deputaților și Senatul votează o lege prin care, pe timpul dela 15 Martie la 15 Octombrie, indemnizația fixă se sporește la 12.000 lei lunar. Această lege intră în vigoare pe ziua de 15 Martie 1927.

Sesiunea se termină și Parlamentul ia vacanță. Senatorii și deputații încasează indemnizațiile la care aveau dreptul în virtutea acestei legi. Conform uzanțelor, indemnizația este primită și pe timpul vacanței. La 6 Iunie 1927, Parlamentul este însă dizolvat, de oarece între timp intervenise o schimbare de guvern. Noul guvern nu mai promulgă legea în virtutea căreia parlamentarii au încasat indemnizația sporită, iar Ministerul de Finanțe dă ordin administrațiilor financiare ca să urmărească pe foștii parlamentari pentru restituirea sumelor ce se pretindeau că au primit în plus, cât și a indemnizațiilor încasate pe timpul vacanței.

Foștii parlamentari, au făcut contestații în contra urmărilor pornite de fisc. Administrațiile financiare au respins contestațiile; acestea au fost admise însă de Tribunal ca instanțe de apel. Contestația făcută de d-l Basarabescu a fost admisă de tribunalul Prahova secția IV, prin sentința civilă Nr. 78 din 1928, confirmată, în recurs, de Curtea de Apel Bucu-

rești, secția IV, prin decizia civilă Nr. 288 din 1929, pe considerațiunea că „din dispozițiunile art. 1 și din întreaga economie a legii de urmărire, rezultă că Statul are dreptul să urmărească pe baza acestei legi, numai sumele certe și lichide, care să rezulte dintr'un titlu definitiv, o hotărâre a comisiei fiscale, cum este rolul, dintr'un contract autentic ajuns la scadență, sau dintr'o hotărâre judecătorească. Legea determinând creanțele ce se pot urmări pe baza ei, și cum în speță administrația financiară făcea urmărirea numai în baza unui ordin al Ministerului de Finanțe, s'a făcut o justă aplicare a textelor de lege când s'a anulat urmărirea”.

Nu s'a discutat în acel proces nici dacă sumele primite de foștii parlamentari au fost bine încasate, sau nu, nici dacă Ministerul de Finanțe avea calitatea de a cere restituirea lor.

În acelaș sens, ca și Curtea de Apel din București, s'a pronunțat Curtea de Apel din Galați secția I, prin decizia din 9 Noembrie 1928. Curtea de Apel secția II-a din Iași, prin decizia Nr. 131 din 1928, s'a pronunțat însă în sens contrar. Din această cauză d-l procuror general de pe lângă Inalta Curte de Casație, a făcut cerere pentru a se stabili unitatea de interpretare a legii, iar Curtea de Casație în sesiuni unite, prin deciziunea Nr. 60 din 1929, a adoptat modul de a vedea al Curții de Apel din Iași.

„Dreptul la diurnă pentru parlamentari, ca și pentru oricine primește o diurnă de la Stat, — spune Inalta Curte — este condiționat de prestarea serviciilor datorite, constatate prin statele de prezență la serviciu. Prin urmare, diurnă primită de parlamentari pe timpul când Parlamentul a fost dizolvat și până la 15 Octombrie 1927, nefiind justificată prin prezență la ședință, pe temei de stat de prezență, adică prin servicii corespunzătoare și fiind astfel plătită pentru servicii neexecutate, ea urmează a fi restituită Statului, conform art. 48 din legea contabilității, care prevede că sumele care au fost avansate pentru servicii care nu s'au executat și care urmează a se înapoia de primitori, alcătuiesc venituri extraordinare ale exercițiului. Din toate acestea rezultă că titlul Statului pentru a obține restituirea avansurilor încasate fără alt act justificativ decât adevărurile acelor care le-au primit, constituie însăși legea contabilității publice (art. 97), așa că Statul poate, uzând de legea de urmărire, să constrângă pe parlamentari a restitui sumele astfel încasate”.

D-l profesor Paul Negulescu, în adnotația din *Curierul Judiciar* Nr. 18 din 1932, critică decizia Inaltei Curți, pe motivul că face o greșită aplicațiune a principiului separațiunii puterilor, care stă la baza organizației noastre constituționale. „În adevăr, pentru ca această separațiune să fie cât mai reală, după Constituțiune și după regulamentul Camerii și Senatului, ambele corpuri legislative au bugete proprii, votate de fiecare corp. Dacă Ministerul de Finanțe ar avea

dreptul să examineze bugetul, să cerceteze cheltuelile făcute, am pune puterea legislativă, sub controlul puterii executive”.

De fapt însă, Inalta Curte de Casație în secțiuni unite, când a pronunțat decizia Nr. 60 din 1929, nu a examinat chestiunea dacă urmărirea poate fi pornită de Ministerul de Finanțe, sau de către Corpul Legislativ din care parlamentarul făcea parte, de oarce această chestiune nu fusese discutată nici de Curțile de Apel din București, Iași și Galați. De asemenea nu s'a pronunțat nici asupra chestiunii dacă foștii parlamentari trebuiesc să restituie și indemnizația sporită pe care au încasat-o în virtutea legii votate în zilele de 23 și 24 Mai 1927, rămasă nepromulgată. Singura chestiune tranșată de Inalta Curte, a fost aceea că Statul poate cere restituirea avansurilor plătite parlamentarilor, făcând urmărirea după procedura legii de urmărire a veniturilor publice, fără a mai fi nevoie de introducerea unor acțiuni după procedura dreptului comun.

Ministerul de Finanțe a pornit apoi acțiune în justiție, în contra foștilor senatori și deputați, care au câștigat în mod definitiv contestațiunile la executare. Tribunalul Prahova secția IV-a a avut să discute, pentru prima dată, chestiunea în toată amploarea ei.

Are Ministerul de Finanțe dreptul de a controla bugetul Corpurilor Legiuitoare, și de a urmări pe parlamentari pentru sumele ce pretinde că le-ar fi încasat fără drept? Este evident că nu.

Constituțiunea noastră, în titlul al treilea, consacră principiul separațiunii puterilor. Toate puterile Statului emană dela națiune, care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune și după principiile și regulile așezate în Constituțiunea de față, spune art. 33. Puterea legislativă se exercită, colectiv de către Rege și Reprezentațiunea Națională (art. 34). Puterea executivă este încredințată Regelui, care o exercită în modul regulat prin Constituțiune (art. 39). Puterea judecătorească se exercită de organele ei (art. 40).

Separațiunea puterilor nu este însă absolută. Raporturi constante se stabilesc între ele, și acțiunea lor trebuie să fie coordonată.

Organele celor trei puteri exercită un control reciproc, dar acest control nu poate fi exercitat decât în limitele prevăzute de Constituție și nu poate depăși aceste limite.

Astfel, Camera și Senatul au dreptul de anchetă (art. 50). Fiecare membru al Adunărilor are dreptul a adresa miniștrilor interpelări, la care aceștia sunt obligați a răspunde (art. 52).

Numai Curtea de Casație în secțiuni unite, are dreptul de a judeca constituționalitatea legilor și a declara incapabile pe acelea care sunt contrare Constituțiunii (art. 103). Contenciosul administrativ este în căderea puterii judecătorești, instanțele judiciare

având dreptul de a anula actele administrative de autoritate, sau actele de gestiune făcute cu călcarea legilor și regulamentelor. Ele nu pot judeca însă actele de guvernământ sau acele de comandament cu caracter militar (art. 107).

Regele sancționează și promulgă legile; el poate refuza sancțiunea sa (art. 88). Regele deschide sesiunea Corpurilor Legiuitoare și pronunță închiderea sesiunii. El are dreptul de a convoca în sesiune extraordinară Adunările și de a le amâna. Regele poate dizolva ambele adunări deodată sau numai una din ele (art. 90). El face regulamentele necesare pentru executarea legilor, fără să poată vreodată modifica sau suspenda legile și nu poate scuti pe nimeni de executarea lor. De asemenea are dreptul de a ierta sau micșora pedepsele în materii criminale, dar nu poate suspenda cursul urmăririi sau al judecății, nici a interveni prin nici un mod în administrația justiției (art. 88).

În ceea ce privește veniturile și cheltuelile Statului art. 114 din Constituție spune că în fiecare an Adunarea deputaților încheie socotelile și votează bugetul. Toate veniturile și cheltuelile Statului trebuiesc trecute în buget și în socoteli. Nici un impozit de orice natură nu se poate stabili și percepe decât pe baza unei legi (art. 109).

Deși veniturile Statului sunt percepute de organele puterii executive, și tot aceste organe ordonă plățile, totuși controlul superior al tuturor cheltuelilor aparține Adunării deputaților, care votează și bugetul. Art. 4 din legea contabilității publice spune că bugetul este actul prin care sunt prevăzute și prealabil aprobate veniturile și cheltuelile anuale ale Statului și ale tuturor serviciilor publice (art. 2 al legii din 1903).

Art. 6 din aceeași lege prevede însă, că *bugetele Corpurilor Legiuitoare se vor întocmi după normele prevăzute în regulamentele lor*. Acest text nu face decât să aplice principiul din art. 56 din Constituție după care fiecare Adunare determină, prin regulamentul său, modul după care ea își exercită atribuțiunile. Deși în legea contabilității publice din 1903, nu există un text care să corespundă art. 6 din noua lege, principiile erau totuși aceleași.

În adevăr, art. 141 din regulamentul Senatului spune că: Președintele, în înțelegere cu biroul, întocmește bugetul anual pentru cheltuelile Senatului, care se supune la aprobarea sa. După votarea de către Senat a bugetului său, președintele comunică ministrului de finanțe cifra totală a bugetului, care o va înscrie în bugetul general al Statului.

Art. 142. Unul din chestori, desemnat de președinte este însărcinat cu cheltuelile atingătoare de personalul și materialul Senatului. El primește fondurile trebuitoare din creditul votat de Senat, pentru trebuințele Senatului. Sumele încuvințate de Senat se trec în bugetul său special și se comunică de preșe-

dinte Ministerului de Finanțe spre a le înscrie în bugetul general al Statului.

Art. 143. La finele fiecărei luni o comisiune specială compusă din delegați aleși de secțiuni, cercetează socotelile Chesturii Senatului și trimite, prin raport către președinte, rezultatul, cu documentele trebuitoare spre justificare. Acest raport se supune la aprobarea Senatului. Membrii biroului nu pot face parte din comisiunea de socoteli.

Tot astfel, art. 160 din regulamentul interior al Adunării Deputaților spune: Președintele, în înțelegere cu chestorii, hotărăște întrebuițarea banilor destinați pentru cheltuelile Adunării.

Art. 161. Chestorii sunt însărcinați cu cheltuelile atingătoare de personalul și materialul Adunării, în urma hotărârii președintelui și primesc fondurile trebuitoare de la Ministerul de Finanțe.

Art. 162. Bugetul Adunării se fixează de birou, după luarea avizului comisiunii bugetare și se supune votului Adunării. După ce a fost votat, el se trimite Ministerului de Finanțe pentru a-l înscrie în bugetul Statului. La finele fiecărei luni, o comisiune specială compusă din 10 deputați, aleasă de comisiunea bugetară din sânul său, cercetează socotelile casierului Adunării. Comisiunea trimite, împreună cu documentele necesare, un raport către președinte, care va fi supus votului Adunării spre aprobare definitivă.

Aceste texte sunt categorice. Bugetele corpurilor legiuitoare sunt votate de adunările respective. Ministerului de Finanțe i se comunică numai cifra totală a bugetului și acesta este obligat să înscrie această cifră în bugetul general al Statului. Deși veniturile sunt puse la dispoziție de Ministerul de Finanțe, totuși cheltuelile se verifică și se aprobă de fiecare adunare în parte. O adunare nu poate controla cheltuelile făcute de cealaltă adunare; cu atât mai mult un asemenea control nu se poate exercita de Ministerul de Finanțe. Numai astfel se poate asigura independența Corpurilor Legiuitoare.

Dacă adunarea deputaților este în drept a controla cheltuelile făcute de organele puterii executive aceste organe nu pot cenzura cheltuelile făcute de Corpurile Legiuitoare.

Acestea fiind principiile care guvernează această materie, ne putem întreba: Cu ce drept Ministerul de Finanțe a cercetat bugetele Camerii și Senatului care a funcționat în timpul guvernării partidului poporului, și cu ce drept a dat ordin administrațiilor financiare ca să urmărească pe foștii parlamentari pentru diurnele încasate? La mijloc a fost numai un act de răzbunare politică, ori Constituțiunea, legea contabilității publice și regulamentele Corpurilor Legiuitoare au voit tocmai ca asemenea acte să nu se producă.

De aceea, bine a făcut tribunalul Prahova când a respins acțiunea pornită de Ministerul de Finanțe, în contra fostului senator I. A. Basarabescu. Numai Se-

natul putea să aprobe, sau nu, cheltuelile trecute în bugetul întocmit de președinte, în înțelegere cu biroul. Ori, Senatul următor nu numai că nu a decis darea în judecată a foștilor senatori, dar în ședința de la 3 August 1927, a aprobat acest buget, precum și cheltuelile făcute de Senatul anterior, în care intrau și indemnizațiile pentru care Ministerul de Finanțe a pornit întreaga serie de urmăriri (Monitorul Oficial din 17 Septembrie 1927, pag. 173).

GH. D. DIMITRESCU
Doctor în Drept, Avocat, Ploiești

A apărut în Edit. „Curierul Judiciar“ :
LEGEA LICHIDĂRIILOR DATORILOR COMERCIALE, COMENTATĂ ȘI ADNOTATĂ, de *Ionel I. S. Codreanu*, avocat. Lei 30.

A apărut în editura „Curierul Judiciar“ :
LEGEA LINIȘTEI PUBLICE (Mârzescu) adnotată și comentată comparativ cu textele din codul penal român și cele corespunzătoare din codul penal francez (legea din 1893) împreună cu desbaterele parlamentare de d-nii **I. Gr. Periețeanu**, avocat Ministru al Comunicațiilor, și **Alfred Fulga**, avocat.

A apărut: **DREPT COMERCIAL COMPARAT**, vol. II de Prof. M. Hacmann, cuprinzând: *Dreptul Societăților Comerciale. Dreptul Titlurilor de valoare*. Vol. format mare, 886 pagini. *Pretul 450 lei*.

A apărut în editura „Curierul Judiciar“ :
LEGEA CHIRIILOR din Aprilie 1932, cu articolele menținute în vigoare din Legea Chiriilor 1927-1930, și din Legea Micului Parchet din 1913. Insoțită de Expunerea de Motive a Ministerului de Justiție *Valeriu Pop*, Avizul Consiliului Legislativ și Rapoartele de la Cameră și Senat. *Pretul lei 25*.

LEGEA PENTRU ASANAREA DATORIILOR AGRICOLE (Conversunea) Comentată de D-nii *Radovici*, Vicele Președinte al Camerii, *Mătescu*, deputat și *Cristoforeanu*, reputați juriști și publiciști, cu Desbaterele parlamentare, Expunerea de motive, Avizul Consiliului Legislativ și Rapoartele de la Cameră și Senat și un **INDICE ALFABETIC** care înlesnește cercetările. Volumul de 300 pagini este însoțit de o *Prefață* a D-lor miniștri *C. Argetoianu* și *Al. Radian*, autorii legii. *Pretul 140 lei*. De vânzare la toate librăriile din țară.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „CURIERUL JUDICIAR“, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentului datorat partidei No. .
Cei-ce și-au schimbat adresele, sunt rugați a ne comunica noua D-lor adresă spre a putea primi regulat revista.